Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз • ШИНАРА, 10 апрель, 1973 шу. • № 43 (5304). Мах 2 нед.

ДОТТАГIИЙ ЯХЬ

197 Зшера хаIкъбоахама план хIалх хьалха ихоачашъера Ерригсоюзни социалистически яхь йоаржаяраХ КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК баьча социм тIа белгалдаь да предприятешта, бIарчача отрослешта, республикашта, краишта, областашта юкъе социалистически яхь йоаржае еза, ваьнна. ХIаьта пятилетка ихоалгIча, хоадамбеча 1973 шера социалистически дехкараш тIаэцаш вежарашка йолча республикашна яхье йийхай лоалIахара республикашна.

Советски наха моллагIча нIамех шоаш бале а шоай республика, область, краи балха толамаш дахара уйла еш эгIара хьалха дагалатт беррига советски мехна толамаш. Уж гIорт доттагIашта шоай балха опыт дIа а луш цар ер хьа а эцаш юкъара толамаш алсамдаха.

Ишта хиннад социализм хьалье советски нах болабеннача хьакхарча шерашка дена. Республикай, крайй, областий социалистически яхь дукхаха хана денз хьайоагIаш а юкъаI ца юташ дIаха хьош а я, хIаьта цо IалаIмате дохкна гIо а дадз мехка боахами культурен дегIайолаларга. СССР хьаьа 50 шу дизара хетаьлча торжественни заседане новкъоста Леонид Ильич Брежнева ма алларга «Беррига мохк курал ею ба вай моллагIча а республика болх-лойи молхозхойн нхьакъегама денлаьз, IимлахоштА нарагIадьяначача башха-личача гIулакхех, хIара вежарашка долча нIаман говзанчий говзалах, халкъа искусство хьакхеллача цIанкха а лергдоаначе гIулакхех». Дукхача нIамех латта социалистически паччахьалкхех хьакхоллача а чоагIьеча а IалаIмате дохкний хIамаш карагIалапраIа вай мехка республика автономни республикашта, орригача автономни областаштеи нIамий округаштеи хаьнкый Доттагlалта орденаш еннай.

Пятилетка хьалхарча шерашка а социалистически нхьах йолча ленински уйлаш вежарашка йолча орригача советски республикай нхьакъегамхой дегаш урауьттадора, царна нIиъ хьехар, нерда, яхьча замашка доахалургдоаца толамаш доахийтар. Тайп-тайпарча республикашта, нхьакъегама коллективаша вIаши довзийтар шоай балха толамаш, нхьакъегама яхье бахьнабар юкъарча гIулакхо нотало нIаннача дог гIоздоаяш бола нах. Цу шерашка чоагIа яьрмаяр Нохч-ГIалгIайчени Азербайджанеи мехиндаттахошта юкъера социалистически яхь. ХIаьта цо башха-дика бернат а дьхьар.

Ховш махиллара, тIехьарча шерашка Нохч-ГIалгIайчен нхьакъегамхоша социалистически яхь лелаю вайна доалахарча, вежарашка йолча КIынбаседа - ХIирий, Дагестана автономни республикашкахь Хирвински ССР Херсонски областашки, Тюменца социалистически денхIаттор, яхь йолче раьза хилар нхьакъегамхь ца республикай нхьакъегамхоша. Вай советски мехка республикашта, краишта областашта юкъе шерра яьрнай социалистически яхь. Яхье котбаьнпарашта, халкъбоахама планаш толаме нхоачашъяраша лургIойлаш чоагIьешъ КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Цlе байранхаш.

Республикашта юкъера социалистически яхь IалаIмате бокнха политически боахамен лоархIам болаш я. Цо гIо ду вай мехка халкъашта юкъера доттагIаI яхь тIа а чоагIдара, нхьакъегамхой интернационални уйланца хьалнхебара, республикай боахами культурен вIаши йIаьхий яра. Советски наьха дегашка, миччахь а уж баханш болх беш бале а, нхьа а чоагIаргIа чуйосс дуккача къамех латтача социалистически паччахьалнхене шоаш бахаш а нхьакъегаш а ларбеш уйла. Дика вIашIтехьлъяннха а дуккха нхьакъегамхой юкъеозаш а йолча социалистически яхьо, тайп-тайпарча республикай нхьакъегама коллективаша шоай гIулакхаш мишта лел вIаши довзийтара чоагIьо советски наха де лерхIар юьха а цаI а хилара уйла, царна чуйоссаю коллективаша уйла, мехка халкъа боахамера гIулакхаш леларах бола цар бокхтохкам эйбу.

Доника берват доал вай республика Наьсарен Кьилбеседа-ХIирий АССР Пригородни районан райбехий нхьакъегамхоша пелаеча социалистически яхьах, уж вIаши хьоашагIа ахарах. Газето хоам мабарра, духха пайдане хIамаш бIаргдайла Наьсарен районера Пригородни районе баха хиннача виначаша, хIаьта уж шоай балха юкъе доаладе а болабеннаб уж.

ЯхьеI дакъалоаца вай мехка орригача мIингашнара нхьакъегамхой чоагIа терно еш, хьашт долаш хьонаш ба нхьа нхьакъегамз коллективашнарча шоай новкъосташ гIуланхаш мишта лел, цар толамаш дакъача дина хет, хIаьта аттуьта ца бальча халд хет. Ум кийча ба шоашта нарагIадьяннар мишта нарагIадьяннар новкъосташта дIахайта, дикагIа мел дар дIадовзийта, хIаьта новкъосташнара дикагIар хьазза.

Вай республика партийни, профсоюзни, комсомольскии организацеша массаза а терно е еза Нохч-ГIалгIайчен, КIынбеседа-ХIирий, Дагестана нхьакъегамхоша юкъера яхь лелара дешай, хан-хаННахьа дIадовзийта деза из яхь мишта лел цох хьхиннар фуд. ХIхы тIехьа а ца доахаш вежарашка йолча республикай цхьан отрослегIа йолча предприятей коллективаша юкъера социалистически яхь йоаржае еза, бокъонца йола доттагIаI яхь хила еза из. ГIулакх мишта вIаштIехьдаьнкха деза вIича, из вIашIтехьдаьнкха деза производственни райбехий коллективай беррига болхлоште, нохIхозмйи совхозмйи беррига нхьакъегамхоша тахан хьалха малаш ба, хьанна фу карагIадьяннад ховргдолаш.

Вежарашка йолча республикай нхьакъегамхой йийлагIча пятилетка ихоалагIча, хоадамбеча шера нерда нхьакъегама коталлнаш яха, тIагIерттан лакха овсарле йолаши болх бе тIахьех парте Центральни Комитета. Вежарашка йолча республикай доттагIаI ехь парте XXIV съезде отталь мехна экономика дIаха дегIайоалапреи бахача наьха хьал-торо яхь тIа а лекхъяреи IалаIмате дохкна программа ихоачашъера лоаттабеча нъвсеаме советски наьха творчески хьинар айдара бокхха низ ба.

РСФСР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ КРАЕВОЙ, ОБЛАСТНОЙ, ОКРУЖНОЙ, РАЙОННИ, ГОРОДСКОЙ, ЮРТИЙН ПОСЕЛКОВИН СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ ДАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1973 шера 13 июне РСФСР кхъхьегамхой депутатий краевой, областной, окружной, районни, городской, юртийн поселковни советашка хоржамаш дарах дола Советаша хоржашаш долда кIирандийнах» 1973 шера 17 июне.

РСФСР Лаккехьарча Совета Председатель — Председиума М. ЯСНОВ,
РСФСР Лаккехьарча Совета Секретарь — Президиума Х. НЕШКОВ.

Москва, 6 апрель, 1973 шу.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ РАЙОННИ, ГОРОДСКОЙ, ЮРТИЙН ПОСЕЛКОВИН СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ ДАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1973 шера 13 июне Нохч-ГIалгIай АССР кхъхьегамхой депутатий районни, городской, юртийн поселковни Советашка хоржамаш долда кIирандийнах» 1973 шера 17 июне.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Председатель — Президиума К. ОДОЕВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета секретарь — Президиума Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 9 апрель, 1973 шу.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ МОСКВЕ ЮХА ЦIАКХАЧАР

7-ча апреле Москве юха цIакхачар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный, Финляндски Республика Президента вехаргIа официальни визитаца Финлянде вахачар хилар из, цига цо дакъа лаьцар советско - финляндски доттагIелеп, вIаши гIулакхаш леладора, дIа-юха новкъостал дара долча договора 25 шу дизар дездена.

Внуковски аэродроме Н. В. Подгорнена духьала балхабар новкъостий Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, Ю. В. Андропов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председателла заместителаш А. М. Клычев, М. А. Яснов, СССР Министрий Совета Председателла заместитель В. П. Новиков, СССР Лаккехьарча Совета палатий председателлаш А. П. Шитиков, Я. С. Насриддинова, СССР министраш А. А. Гречко, Н. С. Патоличев, Б. П. Бугаев, Н. А. Щелоков, кхьбараш.

Накъабахачарна юкъе вар Советски Союзера Финляндски Республика посол Вьерн-Олоф Георг Аттолн.

Н. В. Подгорнеца цхьана Дальене цIабаьхкар цунна баха хинна кхыча мехкашкарча гIулакхий министра хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, ГКЭС председатель С. А. Скачков, СССР оборона министра заместитель И. Т. Павловский, СССР Лаккехьарча Совета Президиума член, КПСС Ленинградски обкома хьалхара секретарь Г. В. Романов.

(ТАСС).

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДУ

Дика толамаш доах иIслагIча пятилетка ихоалагIча, хоадамбеш долча шера Ачхой - Мартана районна «Самашкинский» совхоза къахьегамхошца.

Хьалхарча квартале шурец духьи дохкара план 25 марте тIехкхоачашъяьй. Планагlа 200 тонн шура йохка езаш хиннача паччахьалкхенга ехкай 250 тонн.

Духь план 175 тонн йолча дехкад 180 тонн.

БIалстан юхье юв культурап дIайийна яьннай совхозе.

Горох 150 гектара тIеи кен 115 гектара тIеи дIабийнаб. Хlанз шекара свежла дIаьвш ба совхоза механизатораш. Дика къахьегаш ба механизатораш Хачароев Ахьмад, Эдиев Адам, Зулуев Вахlид, Соколенко Виктор, кхьбараш.

Уж шера шоаш тIаийца социалистически денхаран толамца кхоачашде дош денна2 совхоза къахьегамхоша. Хlара гектара тIера кIа 18 центнер, хьажжlаш 25 центнер, иштта кхыйолча культурай а дакъа хьувьсам чубаьргба.

О. ШАДИЕВ.

Бурув деттараш яхье баьннаб

Ухх шера къастта дика къахьегарца болгабаьнна ба Грозненски бурув тохара баххий управленне бурувдеттараш. Бурув тохара кхаь бетта план хаьал кхо ди хьалха кхоачашъяьл пар. Чоалтанера геологически хьалашка бурув а тохвш тохкамеи эксплуатационни скважинаш йоахаш ба уж. Цар скважинашца управленена 50 километрера 125 километрера кхачалца гаьна яда. Правобережни, Эльдарово, Iаьин-Юрта, Алхазово, Аргишки яха бурувдетта мотгIаш Советски районе я, хIалта Бурунни, Алпатово яха бурувтоха мотгIаш Наурски районе я. Иштта гаьна уж хилара дукха халонаш ийлеш бурувдеттера, Бурунни яха скважина яккхара тоха дена бурув 5680 метр я. Бурув тохара январеи февралеи беттай план 140 процент кхоачашкIир цига бурув тохача бригада, хIаьта март бетта задане хаьал кхо ди хьалха кхоачашъяьл но. Иштта цо толамаш дахара керттера бахьан да бурувдеттача мастераша У. Э. Шилиева, Л. Я. Бучиева шоай бригада кхьалхара хьехамца вIашIтехьбаккхар.

Иштта дика къахьегаш я бурувдетта мастер И. Н. Загилов керте ларбеш бале а, нхьакъегама болх бе тIахьех парте Центральни Комитета. Вежарашка йолча республикай доттагIаI яхь парте XXIV съезде отталь мехна экономика дIаха дегIайоалапреи бахача наьха хьал-торо яхь тIа а лекхъяреи IалаIмате дохкна программа ихоачашъера лоаттабеча нъвсеаме советски наьха творчески хьинар айдара бокхха низ ба.

Хьинар айденна

Вай хьамсара бабуьна В. И. Ленин вахча денна хетадаьча Ерригсоюзни коммунистически субботникга хьаллаьнаш денз тIеи кIайчьяй Грозненски маьхьхьена комбинато бIалхлоша. 21-ча апреле къахьегамо вахте латтаргбаргаш тIеIэтIа цу ден чохь ех къастагIи ба. Комбината цехий, заводий поменеш цIенъеш, кIираш тохаш балхаш деш бе уж.

Коммунистически субботник долче дийнаь балха эгаларгIа тIеIэтIа цIи бIаь совгIа болхло, инженерно - технически болхло, гIулакхера нах. Цар цу дийнахь арахецарца пхиъ - ах эзар сома маьхьа маьхьа-болчунаш пайдеш, кхыйола продукци. Цул совгIа ремонт е оазча моттиге ремонт ерга, кIираш тохарга, 200 совгIа кIотарг дIайоГIарца, массайлоча цехий, заводий коьнаш цIенъерга.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

25 ЭЗАР СОМА МАЬХА

Москвичаш ленинградцашца 21 апреле Ерригсоюзни ленински коммунистически субботнике аравергIа вай, ваьна дIа кхайкарал шерра хьалаьлиад наьсарюша.

Цу гIулькха кийчо е болабелар ухказа эгара хьалха «Электроинструмент» яхача завода болхлой. Лаьрхха цун хетаьлъ собрани хинай укъаза. Де дезар белгалдаьл, ма-яз болх дIабаьха штаб кержай директор нов. Мальсагов керте а волаш.

Цу дийнахь болх бе араваргба 1100 совгIа саг. Цар шоай 2000 сом алаьи пятилетке фонда дIахудургда, хIаьта 25 эзар сом маьхьа продукци врахецаргьяь. Цул совгIа 3,5 гектара тIа гаьнаш дIайоГIаргьяь, пехашка, кол - карта лостам бергба.

Хьинаре къахьега лаьрхIад цу дийнахь города предприятешта юкъе хьалхе делаеча АТИ коллективо а. Цар пятилетке фонде дIалургда шоай 700 сом алаьи, дIа-ъа хьоргба 800 тонн муьл, автобузашца бергба 45 эзар пассажиро - километр кхийтар.

Иштта айденача хьинарца дIадахьа лерхI из къахьегама ди-городе кхыча предприятешка, учреждененша, организацеша, совхозий кхашка, фермашца.

М. ЗАНГИЕВ.

БОАХАМА ПАЙДА БАРГБАР ДУ

Ведана района С. М. Кирова цIеперIча колхозе массехь гектара тIа мара тхьамка дIа ца луш цхьа ха яр. Юхьанца кхеде доладаьча хана башха хьукъаьпар из. Из леладе ховш нах а бацар. ТIехьяьлча а йиъ-пхиъ центнер мара элацар хIара гектара тIера.

Соахка планагIа 35 гектар тхьамка дIаде дезаш дар. Цу культурах боахама пайда бергбора хетадаьл болча колхоза специалисташа 50 гектара тIа кхедир. ХIара гектара тIера 10 центнер тхьамка дакъа социалистически дехкар тIаийдар. ИхьабакъIда, колхозхоша гектара тIера 10,1 центнер совгIа тхьамка а доакхаш тIекхкхоачашдар дехкар. Къастта лакха тхьамка хьунъкъам чубера Солтагиреева Жовзана. Ше доадлаьча 0,35 гектара тIера планагIа 3,5 центнерга социалистически дехкараш 5 центнери чуя езаш яр Жовзан, цIкабакъда, ши куат вIашка да дуллаш къахьегарах цо чудера 2 тонн тхьамка. КъахьегIама деноеч денна кIа доацаш 1300 сом делар Солтагиреновна колхоза правленне. Иштта тхьамка кхеду мастераш а хинна дIаиттаб Лабазанова, Байсултаева, кхьбараш.

— Ялатаи кхедара кхыча боахамий санна тхоай лаьттан торонаш йоацандаь боахама пайдана-гIа хургдар де гIерт тхо. Нудухьа хьайбой боахами тхьамка леладаи айдара цхьаккха а кхоадо, — йоаь колхоза председателла Мусаев Зайде.

ИйслагIча пятилетка ихоалагIча, хоадамбеи долча шера шоашта доккхий дехкараш тIаийдаь тхьамка леладеара. ПланагIа 50 гектара тIа из культура дIае езаш я. Заданерга хIара гектара тIера 10 центнер чуя еза. ИхьабакъIда, кхаи леладераца 11 центнер якха дош денна2.

Шоаш хьалнар хоачашдаинар ца алийтара гурахье а тохабеар тхьамка леладераш, ХIара гектара 20 тонн кхочийтар минеральни удобренеи а тайса заба аьхьа, макха бахьяка тодаь Iодилдар 50 гектар льяьтта. Дакхха гIалат доацаш бир из боах мехаизатораша.

ХIара гектара тIа 4 центнер суперфосфат яха минеральни удобренеи тесташ тIеI. Цул совгIа аммиачни селитрада подкормка из гектара 1,5 центнер кхоачаш.

ИойIла дагабаьнначуа тIехьагIа планал совгIа кхы а 30 гектара тIа тхьамка дIаде соцам бир колхоза кулгалхоша. БIаьсти йоазлаше аьха, макха бахька кийчир льяьтта. ИоагIача боарамагIа органически а минеральни а удобренеи тайсай кхай тIа.

Иштта план 50 гектар мара йоадача уж шера 80 гектара тIа ихедергда тхьамка.

Эшпача боарамагIа йIоазлаи сердали лоаттае йIни йолаш парникаш я колхозе. Цар чу клею бIаьсти плантацешка дIайоГIаргIойлча тхьамка рассада. Шин эзар квадратни метр парникаш ма дика тIаьлиий рассада. Парникашка дика къаьлет Сулумханова Хулас, Тапхахматова Iашата, Зелилова Найбас, Хутиева Найбас, кхьчар.

Соахкарчул халагIа да йоагIаргьяш кхаи леладеарашта. Цу халача хаоттама хьалашка а паччахьалкхенга планал совгIа тхьамка дехкар С. М. Кирова цIеперIча колхозе. ХIаьта тех шера яхь а лакхагIа толамаш дахара дага да тхьамка леладеаш.

Х. БАЛАЕВ.

КХАЙ САТЕМ БОАБАЬБ

Ухх шера ялаташ дукхагIа дахарен тешнаме доакъара бала чоагIъяраи теркам тIеIэбхийтаб Надтеречни района «Минеральный» совхозе. Соахка йийнаъуьл дукхха дукхагIа дIаоаргIъя ялатан силосни лакрIа тхажжlаш, доакъара баьцаш, кхыйола юртбохзама культураш.

Ерригача бIаьсти ювча культурашца 3400 гектар дIалоацаргIъя. Соахкарчул 600 гектар дукхагIа дIайийнаш ухх шера юртбохзама культураш. Деррига кхашка тIоадал дIакъайлаб. ТIехьяра бIаьсти хьалха юв культурап дIайийна йолла йоахк культураш Кхашка къаьстта хьинаре болх бу кхоалагIча трактарно - кхаи леладеча бригада механизатораша. Царна юкъе р белгалдаь ва Гелиханов Висхан. ХIара дийнахь 48—50 гектара тIа тIоадал дIакъолаш бола бен чакхвалар из. Горох дIаоовча хьалхе Висаитов Хьусеен Асхабов. Сайт-Хьамадов лелаю. 13—15 гектара тIа горох тIа а юьи йийнахьара норма дикна тIехкхоачашъю цар.

Агротехнически дикагIйолча хьа-ла тIаба дахача лаьтта дика ма-кха бахька бахлар. «Братский» совхоза механизатораш. 980 гектар сахам кIаьлдаь тодаь. Годилад. Тоадал дIакъоваш дика хьокхамаш дахар трактористо Бараев Iаьлас. Денна норма 58 гектар мара йоалача 80 гектара тIа тIоадал дIакъовлар ю. БIаьсти хьалха юв культурап дIаоовча а дика гIулакхаш карагIдуьл кхаи леладеарашта. Масала, Гакаев Самалаи Вердиев Хаважин агрегаташа сменагIа норма 14,5 гектар йолча 18—20 гектара тIа горохца эбаь кен дIабуь.

Хlанз соохоо дукхача шерашка тIамола бIаьшу дIае йолаеррьяь. Уж дIаоовргIола лаьтта кийчеш да. ХьабIашта шортта йол хургIолаш уж дика хьалхера — керттера денхар да. Из болх бечу хьинар хоадал трактористо Абиев Мальтбика. Цун балха норма 7,6 гектар я. Цхьабакъда, цо 11,4 гектара кхоачашъю из. Горгага а 50 гектар хий-дечкача лаьтта дIаоовргьяь йиннерш Кемикара-бIаьстан хьалхара болгаш ханнахьа чакхдаъло шайй сийлен дехкар лерхI механизатораша.

И. ЮСУПОВ.

МОСКВА. Лихачева цIерагIча автомобилин завода коллективо нйслагIча пятилетка хоадамбеча, кхоалагIча шера хьалхарча квартала план хаьал кхоалагIча кхоачашъяьй, планнд совгIа арахIитта 3 миллионна 500 эзарн сома маьха продукци. ХIаьта юрта боахама мIшинашъера заказ кхоачашдаьл 10 марта хьагIакхоачашне а.

Московски автомобилестроительни ба вIаши бувзам болчеи вIаши юкъаллун йолчеи предприятешгеи организацешгеи юкъе социалистически договораш яра тIехьара болам дIаболабабаьрш а. Цар кулгаш яздьяь центральни автомобильни автомоторни IкIма-тохкама институтиеи «НАМИ» «Газмосавтотрансцеи» «ЗИЛ» яха автоманнашца дуккагIа болх баренеи уж тешамегIа хиларан тIехьара IкIма-технически договора, цар эффективности эксплуатации лакхъяра деша йолча договора.

Хьаь колдектива творчески бувзам чоагIаууь ба.

Договора тIа белгалъяь предприятеи кхоачашъяро торо хулийтаргьяь 1975 шера экономически эффект 80—100 миллион сома пайдага ихоачае.

Хlанз автозаводцаца шоай хьинар тIадерзадаьл «лоащача хана IнIаманнен техникаиен карагIалъяраши производствена юкъелоалъеделеен къахьегам вIаштIехьбоаккхаеи, керда, гешамегIа йола автомобилаш арахецияеи, производственни культурен къахьегама оьсарлен дахкъалеген, вIаштIехьдаккхара деша. «ЗИЛ-130» яха автомобиль серийни арахеца дика кийчъеча дахIича технико - экономически хьоханиаш бахьан долаш паччахьалкхен дикала. Зиэрен най цу автомашина.

СУРТА ТIА: Сборочни цех. «ЗИЛ-130» яха паччахьалкхен дика Знак енна автомобилаш.

В. КУЗЛАЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТО СССР ЛАКХЕ-ХЬАРЧА СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЕ ХЬАЧЧЕННАЙ ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛЧА СССР СОЮЗЕИ

СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЛАРДИЙ ПРОЕКТ, СОЦАМ ТІАЙЙЦАБ ЛАРДИЙ ПРОЕКТ« СССР

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СОВЕТИЙ «ИЗВЕСТИЯ» ЯХАЧА ГАЗЕТА ТІА, «УЧИТЕЛЬСКИЙ ГАЗЕТА» ТІА, РЕСПУБЛИКАНСКИ ГАЗЕТАШ

ТІА ОБЩЕСТВЕННОСТО ЮВЦАРГІОЛАШ НЕПАТОХА.

ЛАРДИЙ ПРОЕКТАХ ЙОЛА ЕРРИГА ЗАМЕЧАНИЙ СЕЗОНИН БЕРИЙ ЯСЛЕШ, БЕРИЙ БЕШАМАШИЙ КХЬЙОЛА ДЕША ЛАТА ХА ЙОАНАЧА БЕРИЙ УЧРЕЖДЕНЕШ.

НЕШИЙ ПРЕДЛОЖЕНЕШИЙ КХАХЬИЯТА ЕЗА УНХ АДРЕСАГІА: МОСКВА, КРЕМЛЬ, СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СЕНРЕТАРИАТ.

ПРОЕКТ

ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ЙОЛА ССР СОЮЗЕИ СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ЛАРДАШ

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революцин хьадьял вай мехка халкъа образовани. Йилмен культурен дегІайоалларна — политически, экономически, социальни хьалаш. Лоацина исторически хІо-йокъа советски общеста йхара дерригна доакъошна хІоаІъенна социалистически идеологи. Советски Союза Коммунистически парта кулгаш а дец толама кхоачашдеш дитт керла сас — коммунизм хьалъер хьакхийтара деккар.

Аламлен историн вай мехка эгнера хьалха хьакхелаЙ СССР грамзанашта кхъерч, хьалха ишшта лаккера образовайн ячктар Іалашдеш йола халкъа образование бокъонца демократически система.

СССР-е социализм котъаларо Іалашдар советски халкъа материальни тъаь-тора, культурни образовательни боарам лоарзаГІа ца йоалаш дегІаъар, торо хилийтар школе дата ха йоаца бераш хьалкхедаГІа терра дегІалоалале, барХІ шера дешанза дарг ца хилар леррагІа кхоачашце а массане а юкъера образования хиларга дала а, цу ханна профессионально - техническа, юкъера специальни лаккерн дешара заведенеЙ сесь дегІа а йоалаеш.

Вай мехка коммунизм хьалъяро, хІама хьалу нилан дегІалхкаран Іихма - технически процессан тІагІерзта дІадет хьалхкуш боагІа гІехьа массе а оагІоралъа дегІаар, халкъа боазам лакха квалификаци йолча специалистанца Іалашбар, СССР бахача цавка юкъарчи профессионални образовнс боазам дІаха айбар.

Массанаша а юкъера образовани чакхъяккхаран юкъерен, профессионально - технически, спецнальни образовани тоарен гІо дергда советски халкъа культура дІаха дакхъалара, коммунистически мировоззрени хьахитайтара, къхьегама овсарде кхи а лакхъера, хьохьедеш куЛгаран беча балха, гарнаш юкъера юкъера Іоацина (камера бинхалонаш йоалаш боазам Іоацара доарлъяме фактор хургьа.

СССР образовани дерригча халкъа гІулакх дз. Пачахьалкенан, дезалон, общественни организацеши цхьана къхьегами Іалашдеш хьалкхеш йоагІа гІехьа хьалкхедеш цунга техникатагера. Халкъа образовани дегІайоаддача къастъта лоархІам ба юкъаробразовательни, юкъера профессионально - технически, юкъерча специальни лаккерчи школаЙ педагогически боалхол, цар балдо чІоагІалле дувш кьонача тІехьежна цхьа ма дошо а лоарле а йоаццалъ а коммунистически уйлапца хьалкхее а профессиональни общественни бекхтохкам шоай халар кхетадеш шоай хиларх.

Раздел I. ЮКЪАРА ПОЛОЖЕНЕШ

СТАТЬЯ 1. СССР ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ ДЕ ЛЕРХІАР

СССР халкъа образоване де лерхІар да марксизма-ленинизма идеин тІом совецки хаоношдеш социалистически правоюрядок лархІарен уйлапца хьалкхеба, боахами социально-культурни гІишлошш къалъева тайп-тайпарча доакъошка толяме къаъера, общественни пачахьалкенан бахьна юкъе хьинаре дакъа лаца ма йоаццалъ, социалистически Дакъе шоай ца хтобеш лоаре, цун материальни духовни рузкъаш лоаре-а з аламдаца а, Іилама кхо бе а лоаре а кийча бала дехкаобразовани, масее а оагІоркъара дегІабакъка, физически унахІенен хьинаре коммунизм хьалъераш кийчбар.

СТАТЬЯ 2. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА СОВЕТСКИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ДЕКХАРАШ

ССР Союзен союзни республикайн халкъа образовареХ долча законодательства дІанийбеш халкъа образоване дакъера общественни строй а, дешар хьеха а, халкъхуьш боагІа гІехьа коммунистически уйлапца хьалкхеяреп дакъе советски идея йдалеяри дегІаенача социалистически общеста ешари ма могга дукхагІа йоацаццара духьа халкъа боазам йоагІаш йолча квалификацеГІа долча бахьлоацеш специалистанца Іалашбара духьа.

СТАТЬЯ 3. СССР ГРАЖДАНИН ДЕША БОКЪО ХИЛАР

СССР Конституце тІа ма яхьара СССР гражданин бокъо я деша.

Из бокъо Іалашъо яккхаяна яргйоацача юкъарча образованча йиэза йоаца юкъера (барХІ шера) школа боарамен чакхйоаккхаН латтача катярхой массане юкъарча юкъерча образованеп, профессионально - технически юкъера специальни лаккерн образованн терра дегІайоалларна, деша дика ха йоаццара йоагІанайн сеть шорІашца, шюдалаш наьна мегтала хьехарца. образование дерригча тайпан мах боапап хилара, пачахьалкен стипендейн дешархоша материальни гІо дара кхича тайпайн системана, къхьегамхоша производственни технически дешар хьехаран квалификаци анхьярап курсаш вІашагІЙохкаран, кхьйола формаш делаярцеп.

Хьалкхуьш йоагІа тІехьа хьалкхеярш цунна дешар хьехаран эгнера гІойленгІа дала хьалап хьакхоллара ССР Союзен союзни республикайн законодательства дешархоштех студенташтен отгаю йоагІаш йола льготаш.

СТАТЬЯ 4. СССР ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ КЕРТТЕРА ПРИНЦИПАШ

СССР халкъа образование керттера принципаш я:

1) моллагІа расаяп къамахь, кхаЛа маЙеп, моллагІа лы лелаЙеп бале а, бохьаш хьабонна, йоттини моллагІа яле а СССР дерригча гражданаш деша цхьатарра бокъо йолаш хиларх;

2) дерригча бераш кхуьш боагІараша деШанза баргбоацаш хилар;

3) дешара-хьтема оригача учрежденей наччахьалкхеп общественни хьисап хилар;

4) цаьна мегтад е СССР халкъий кхыча мегтал хьехарн хьехаш йола мотт каржа мукъа хиларн;

5) образоване дерригча тайпан, мехлиннекн гІулакх дар мах боапап, дешархой цхьа дакъа паччахьалкенс диззд Іалашдеш дешархой. студенташи стипендешша Іалашбейш, царна кхыдола материальни гІо деши хилар;

6) кхел а маЙа а барчи цхьана дешаш хилар;

7) халкъа образованча система цаІ чкалар дешара заведеней дерригча тайпан преемственность долаш хилар, цо Іалашлу дешара лоторча хатІа тІара лаьчарга лаГІа тІа валар;

8) дешар хьехаларен коммунистически хьетам балаеп наІ хилар. хьакхуьш боагІара тІехьежна, дешар хьеханча хьалкхабар йоагІа, къахьегама, коммунизм хьалъера практикаца дувзаденна хилар;

9) образоване чулоацан Ійма хьисап долаш Іихмамен, техникамен, культуранен, искусствен карагІдаьнначу керда-чуп дарца тІа массана а тешбеш хилар;

10) образоване хьиеан гуманистически лакха нравственин хилар;

11) дина влияни юкъера йолаккхаш образоване светски хьисап хилар.

СТАТЬЯ 5. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА СС СОЮЗЕН СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

Халкъа образованех долча СС Союзен союзни республикайн законодательство латт уьк лардехн царна йоагІан врайоахача халкъа образованеу ССР Союзен союзни республикайн законодательства кхыча акгехь.

СТАТЬЯ 6. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ ДАЬКЪЕРА ССР СОЮЗА КОМПЕТЕНЦИ

Халкъа образованс-дакъе паччахьалкхен Іалдала лаккерта органашнен паччахьалкхен управленс органашнен гІоллаЙ ССР Союза лелаяп долгІа:

1) СССР-е халкъа образованена доал дара система юкъара принципаш оттаяр;

2). СССР халкъа образовани дегІайоаллара паччахьалкхен планаши мехкА халкъа боакам квалификацирование боллохой специалисташи кийчбара планаши оттаяр;

3). халкъа образование дешарн заведенеЙн учреждеиой тайпан оттадар, перех йола положенеши (уставаш) чІоагІдар, дешара заведенсика деша деза ханаш оттаяр;

4). халкъера деттара заведеши вІашагІЙохкари, эргяяхара, дІаяхари, хІьата ишшта союзни доал йолча юкъера специальни деттара заведеяеши юкъаробразовательни школаши;

5). халкъа образование дешара заведеяеЙн учреждеяеЙн штаташ мел хиля еза, персонал къахьегама нормировани ярея алапи даларен порядок оттаяр;

6). ерригача дешара - кхетама учреждеяеитта дешара-методически доал дара юкъара принципаш оттаяр, дешара планаш вІоагІЬара дешара программаши чІоагІбара порядок оттаяр;

7). халкъа образование учреждеяеЙн материально - технически дешара - материальни база дегІайоалларя юкъаросвозни планаш оттаяр;

8). халкъа образование органашта доал дар, хІьата ишшта союзни доал долча халкъа образование дешара-кхетамен Іихма - тохкамен учреждеяеита;

9) дешара-кхетама учрождеяеина деШапи а халкхебеш а болидина деча материальни гІоп тайпапи нормаши оттаяр;

10). халкъа образование деша заведеяеЙн, органийн, учрежденеЙн балха порядок пуина паччахьалкхен тІахьокхам доаттабар;

11). халкъа образование дешай хьакъсча доазол дехьарча паччахьалкхенайца СССР договораш соглашеяеши яр. цу денгшта дуиен халкъанта юкъера организзацеца СССР представительство деляяр;

12). СССР Конституцен укъ дарданен ма яхьара ССР Союзета леладе Дідепна халкъа образоване къидола дешаш кьестаде.

СТАТЬЯ 7. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ ДАЬКЪЕРА СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙ КОМПЕТЕНЦИ

Халкъа образование халкъа паччахьалкхен Іалдала лаккерча органашнен паччахьалкхен управленс органашнен гІоллаЙ союзни республика леладе доагІа;

1). халкъа образовани дегІайоаллара республикански планаши союзни республика халкъа боазама квалифицированни боллохой специалистани кийчбара планаши оттаяр;

2). юкъаробразовательни школаш, профессионально - технически дешара заведеяеЙ вІашагІЙохкари, органяхари, дІаяхари, хІьата ишшта оттаьяча порядкагІа республикански доал долча юкъера специальни дешара заведеяеЙ вІашагІЙохкари, органяхари, дІаяхари, хІьата ишшта оттаьяча порядкагІа республикански доал долча ерригача дешара - кхетама заведеяеита дешара - методически кулгаЙдар, оттаяча порядкагІа дешара программаши чІоагІбар;

4) республикански жотгиерен доал долча халкъа образоване учреждеяеЙ материально - технически дешара-материальни база дегІайоаллара республикански планаш оттаяр;

5). союзни республика территоре тІарча халкъа образоване дешара заведеяеЙ, органийн, учрежденеЙн балха тІахьокхам доаттабар;

6). юкъарчасоюзни планаша ма яхьара халкъа образоване дакъе доазол дехьарча механина ишына гІулакхан Іеладера мероприятеш чакхйоахача Іалашца;

7). СССР Конституце, союзни республика конституцен укъ Іардалаеш ма яхьара союзни республика леладе Дідепна халкъа образоване къидола дешаш кьестаде;

СТАТЬЯ 8. СССР ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ СИСТЕМА

СССР-е халкъа образоване система шийна чулоац;

деша дата ха йоаца бераш халкхедаккар;

юкъара юкъера образования;

школаи арахьа бераш халкхедар;

профессионально - технически образования;

юкъера специальни образованеш;

лаккера образовани чакхйоаца дешара-кхетама учреждеяеш.

Дешара-кхетама учреждеяеитта доал ду паччахьалкхен органаша, хІьата ишшта кооперативно - колхозни кхыча общественни организацеша.

СТАТЬЯ 9. СССР ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕНА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ДОАЛ ДАР

СССР-е халкъа образованена паччахьалкхен доал ду СССР Министрий Совето, союзни автономни республикай Министрий Совето, халкъа къахьегама депутатий йоагІа оттигерча Советий исполнительни комитеташа, хІьата ишшта ССР Союзен союзни республикайн законодательства ма яхьара юкъарча юкъера, профессионально - технически, юкъерча специальни лаккерен образованеш а, деша дика ха йоаццара дешархой цхьа дакъа паччахьалкхенс диззд Іалашдеш дешархой. студенташи стипендешша Іалашбейш, царна кхыдола материальни гІо деши хилар;

6) кхел а маЙа а барчи цхьана дешаш хилар;

7) халкъа образованеча система цаІ чкалар дешара заведеяеЙ дерригча тайпан преемственность долаш хилар, цо Іалашлу дешара лоторча хатІа тІара лаьчарга лаГІа тІа валар;

8) дешар хьехаларен коммунистически хьетам балаеп наІ хилар. хьакхуьш боагІара тІехьежна, дешар хьеханча хьалкхабар йоагІа, къахьегама, коммунизм хьалъера практикаца дувзаденна хилар;

9) образоване чулоацан Ійма хьисап долаш Іихмамен, техникамен, культуранен, искусствен карагІдаьнначу керда-чуп дарца тІа массана а тешбеш хилар;

10) образоване хьиеан гуманистически лакха нравственин хилар;

11) дина влияни юкъера йолаккхаш образоване светски хьисап хилар.

СТАТЬЯ 5. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА СС СОЮЗЕН СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙН ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО

Халкъа образованех долча СС Союзен союзни республикайн законодательство латт уьк лардехн царна йоагІан врайоахача халкъа образованеу ССР Союзен союзни республикайн законодательства кхыча акгехь.

СТАТЬЯ 6. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ ДАЬКЪЕРА ССР СОЮЗА КОМПЕТЕНЦИ

Халкъа образованс-дакъе паччахьалкхен Іалдала лаккерта органашнен паччахьалкхен управленс органашнен гІоллаЙ ССР Союза леладе доагІа:

1) СССР-е халкъа образованена доал дара система юкъара принципаш оттаяр;

2). СССР халкъа образовани дегІайоаллара паччахьалкхен планаши мехкА халкъа боакам квалификацирование боллохой специалистани кийчбара планаши оттаяр;

3). халкъа образование дешарн заведеяеЙн учреждеиой тайпан оттадар, перех йола положенеши (уставаш) чІоагІбар, дешара заведеяеика деша деза ханаш оттаяр;

4). халкъера деттара заведеши вІашагІЙохкари, органяхара, дІаяхари, хІьата ишшта союзни доал йолча юкъера специальни деттара заведеяеши юкъаробразовательни школаши;

5). халкъа образование дешара заведеяеЙн учреждеяеЙн штаташ мел хиля еза, персонал къахьегама нормировани ярея алапи даларен порядок оттаяр;

6). ерригача дешара - кхетама учреждеяеитта дешара-методически доал дара юкъара принципаш оттаяр, дешара планаши вІоагІбара дешара программаши чІоагІбара порядок оттаяр;

7). халкъа образование дешарн заведеяеЙн материально - технически дешара - материальни база дегІайоаллара юкъаросвозни планаш оттаяр;

8). халкъа образование органашта доал дар, хІьата ишшта союзни доал долча халкъа образование дешара-кхетамен Іихма - тохкамен учреждеяеита;

9) дешара-кхетама учрождеяеина деШапи а халкхебеш а болидина деча материальни гІоп тайпапи нормаши оттаяр;

10). халкъа образование дешара заведеяеЙн, органийн, учрежденеЙн балха порядок пуина паччахьалкхен тІахьокхам доаттабар;

11). халкъа образование дешай хьакъсча доазол дехьарча паччахьалкхенайца СССР договораш соглашеяеши яр. цу денгшта дуиен халкъанта юкъера организзацеца СССР представительство деляяр;

12). СССР Конституцен укъ дарданен ма яхьара ССР Союзета леладе Дідепна халкъа образование къидола дешаш кьестаде.

Раздел II. ШКОЛЕ ДАХАЛЕХЬА КХЕТАМ БАЛАР

СТАТЬЯ 11. ДЕША ДАХА ХА ЙОАЦАЧА БЕРИЙ УЧРЕЖДЕНЕШ

Школе даха ха йоаца бераш халкхедаларан деазла дайза дардоана гІо дарая эгнера толашагІа дола хьалап халкхоллар дуьхь вІашагІЙохк юкъарен лаархІам йола стационарни сезонини берий яслеш, берий бешамаши кхыдола деша лата ха йоацача берий учреждеяеша.

Деша даха ха йоацача берий учреждеяеша бераш дІаэд дай-йоаной, цар мотта болчар безам хилча.

СТАТЬЯ 12. ДЕША ДАХА ХА ЙОАЦА БЕРАШ ХЬАЛХХЕДАРА ДЕКХАРАШ

Деша даха ха йоацача берий учрежденеша деазлна яйхха буазам я болаш цхьана чакхдоах бераш масее а оагІоразъ дегІаучихяеп хьалкхеделеп, кхъьегам бовзара элементарни практически иохьатан Іомаю, безаболийт; берш школе деша кьййсу, уж хьалхсту бокхгаГІчар сий дара. Дьхеп шоай крайн езара уйлапца.

СТАТЬЯ 13. ДЕША ДАХА ХА ЙОАЦАЧА БЕРИЙ УЧРЕЖДЕНЕШ ВІАШАГІЙОХКАР

Деша даха ха йоацача берий паччахьалкхен учреждеяеп вІашагІЙохк къахьегамхой депутатий районни, городской, поселконни котгаин Советий исполнительни комитеташа, хІьата ишшта предприятеши, организацеши, учреждеяеши.

Кооперативно - колхозни кхыча общественни организацеши деша даха ха йоацача берий учрежденеи вІашагІЙохк къахьегамхой депутатий районни (городской) Совета исполнительни комитета пурамца.

СТАТЬЯ 14. ДЕША ДАХА ХА ЙОАЦАЧА БЕРИЙ УЧРЕЖДЕНЕШТА ПЕДАГОГИЧЕСКИ КУЛГАЛДАРИ ЦАРНА МЕДИЦИНСКИ ГІУЛАКХ ДЕШАР

Деша даха ха йоацача берий учрежденеита, уж моллагІа ведомствана кара яле а педагогически кулгалду СССР просвеЩене министерства, союзни республикай просвеЩене (халкъа образоване) министерствашен цар моттигерча органашнен.

Бераш дара дарбан - профилактически болхи деша даха ха йоацача берий учрежденеи медицинскн боллохоща Іалашъяра чакхдоах унахІенс лоарзра органаша.

Раздел III. ЮКЪЕРА ОБРАЗОВАНИ

СТАТЬЯ 15. МАССАНЕ А ЮКЪАРА ЮКЪЕРА ОБРАЗОВАНИ

СССР бахача чакъа образование боарам дІаэо дегІаболабара духьа массанахьа а чакхйоаху коммунизмага бодача нохьга вай общесто социально - политически экономически дегІайоаллара, къахьегамкой социалистически сместами культурен айара лоархІамеча хьалех цаІ йола хьалкхуьш йоагІача тІехьеи массане а юкъара юкъера образовани хиларх.

СССР гражданий массане а юкъаяа юкъера образовани чакхйоаяа юкъерча юкъаробразовательни школашца (кайгрхоша юкъера юкъара образовани эцара керттера форма), юкъерча профессионально - технически училищашкен юкъерча специальни дешара заведеяеШкен.

Раздел IV. ЮКЪАРА ЮКЪЕРА ОБРАЗОВАНИ

СТАТЬЯ 16. ЮКЪЕРА ЮКЪАРОБРАЗОВАТЕЛЬНИ ШКОЛАШ

Юкъера юкъаробразовательни школа бераш халкъен кагирхошеи хьехара цаІ йола, къахьегама, юлитехнически школа я.

Юкъера юкъаробразовательни школа цаІ хилар Іалашдо дешара - кхетама процесс вІашагІЙоллара принципаш юкъера хиларо, СССР ерригача территоре тІа, союзни республикапна болгача языка языка йоаццалъ массе а оагІоразъа лоархІам а бепп, шиЙ дардашка диалача юкъера юкъаробразоване чулоацами боарами цаІ хиларо.

Политехнически къахьегамен кийчо чакхйоаях Іихмаи Іомадеш, къахьега Іомабеш, урокаш тІа доацап тайп-тайпара гІулакхаш чакхдоахш, общественно-пайдане болх дешаргоща бош цар яьнача хилеп хІарпе бапкалпийс лоархІам беши Іилма-технически прогресса дІадехача ма яхьеп.

Дешархой тайп-тайпара хьакташин дулури дегІаолалларга духьа а цярга професси харжайтарап юкъерча юкъаробразовательни школашка

ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ЙОЛА ССР СОЮЗЕИ СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Л А Р Д А Ш

СТАТЬЯ 30. ПРОФЕССИОНАЛЬНО - ТЕХНИЧЕСКИ ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШТЕЙ БАЗОВИ ПРЕДПРИЯТЕШТЕЙ, ОРГАНИЗАЦЕШТЕЙ, УЧРЕЖДЕНЕШТЕЙ ЮКЪЕРА ГIУЛЛАХЛАШ

Профессионально - технически дешара заведенеша халкъа боахама отрасленга болглой кадраш кайнъара специализированы а ю йоагIаш йолча предприятей, организацейн учрежденей база тIа шоай болл гIа а хьу.

Профессионально-технически дешара заведенештех базови предприятештеи, организацештеи, учрежденештеи юкъера гIуллахлаш, хIаьта нитта материально - технически база хьалхаран дIако чIоагIъярах, ца дешара заведенеша толаме болх дIабахьара хиланга дIаргдоаха хьалаш хьадараи министерстваи. ведомствай, предприятей, организацейн учрежденей дехаранни отгаду СССР Министрий Совето оттаьлча порядкагIа.

СТАТЬЯ 31. КВАЛИФИКАЦИ ЯЛАР, АТТЕСТАТИ ДИПЛОМИ ДIАДАЛАР

Профессионально - технически дешара заведени яькхьаранта лу профессегIа йоагIаш йола квалификаци (разряд, класс, категори), оттаьлча образенгIа аттестат а лу, хIаьта дешаш кхьчарна хьокъан душ долаш къаьстта толамаш дахарантта — с отличием аттестат.

Юкъера профессионально - технически училищаш яькхьаранта профессегIа квалификаци хIаларгIеи юкъераобразовани здарагIеи диплом дIалу, хIаьта къаьстта белгалбаьнарантта— с отличием диплом.

Профессионально - технически дешара заведенеи яькхьаранта ешна производственни разрядаш, классаш, категореи СССР ерригача предприятешта, организацештеи учрежденештеи долаяна зргбоанш я.

Юкъаьрчаи доацаш производстве квалификационни экзамен толаме дIа а луш кердача профессегIа дайнъяранта е квалификацеи лаккъьяьнаштеи дIалу йIача специальностагI енгача разрядех, классах, категорех дока цIъа форма йола тошал.

Раздел VII. ЮКЪЕРА СПЕЦИАЛЬНИ ОБРАЗОВАНИ

СТАТЬЯ 32. ЮКЪЕРА СПЕЦИАЛЬНИ ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШ

Юкъера специальни образовани чакхйохк техникумашка, училищашка, оттаьлча порядкагIа юкъерча специальни дешара заведенеша дохьлаш йолча кхьча дешара заведенешка.

Юкъерча специальни дешара заведенешка хьеха йиш я дийнахь, сарахьеи заочнои.

Балха тIера а ца боахаш юкъерча специальни дешара заведенеша цIехор халкъа боахама тайп-тайпарча отрасленга болх бехар, массара ма хиларе, профессегIа дерзкача специальностах йола специальност эцара форма я.

Юкъерча специальни дешара заведенеша шоай болх дIахьу СССР Министрий Совето чIоагIъярча СССР юкъерча дешара заведенеех йолча Положенех дарда тIеи белгалъяьча Положенеша а йоагIаш хIара юкъерча специальни дешара заведене оттаьча а юкъера специальни дешара заведени карайолча министерства е ведомстка чIоагIъяча а уставаша ма яххарех.

СТАТЬЯ 33. ЮКЪЕРЧА СПЕЦИАЛЬНИ ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ КЕРТТЕРА ДЕКХАРАШ

Юкъерча специальни дешара заведеней керттера декхараш да:

халкъа боахама лаьрхIа юкъера юкъера образовани, специальностагIа теоретически знанеши практически юхьIагIаи йолу, марксизма - ленинизмах пролетарски интернационализмаи уйлаила цIъакхебаь, наха юкъе организационни кхетамех болх бара навыкаш йола юкъерча квалификане специальносташ кIайнъар;

дешархой физически кIайнъар, советски патриотизмах Дахье дорае кIайча хIараи уйлаила цIъа хьалкхебар.

СТАТЬЯ 34. ЮКЪЕРЧА СПЕЦИАЛЬНИ ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШКА БАХАРА БОКЪО

Юкъерча специальни дешара заведенешка баха бокъо я бархI шера е юкъера юкъера образовани йолча ССР граждани.

СССР юкъерча специальни дешара заведенешка дIаэи лаккъечен юкъерча специальни образовани Министерства чIоагIъяча правилаш ма яххара.

СТАТЬЯ 35. ЮКЪЕРЧА СПЕЦИАЛЬНИ ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ ДЕШАРХОЙ ПРАКТИКА

Юкъерча специальни дешара заведенеи дешархой практика дешара - кхетама процессегIа доалла дакъа да. Технически юртбахьамех специальностагIа практика чакхйохь дешара мастерскешка, боахамашка, полигонашкен предприятешеи, из практика хакъъяьккъех дешаргIа - эр болхлой цIъяь профессех йола специальности юкъера квалификаци йолча специалистий болх бара навыкаш.

Практика дIахьу СССР лаккъечен юкъерча специальни дешара заведенеи Министерства чIоагIъяча юкъерча специальни дешара заведенеи дешархоша практика дIахьара Положение ма яххара.

СТАТЬЯ 36. КВАЛИФИКАЦИ ЯЛАРИ ДИПЛОМ ДIАДАЛАРИ

Юкъера специальни дешара заведенеш чакхъьхьаршта хьанйиана специальностагIа квалификаци лу, дIалу дипломи оттаьча образенгIа йола яьхь тIа йоаллар знаки.

Юкъера специальни дешара заведенеи йохаш дешаш доккхий толамаш дахьчарнеи, хIаьта нитта общественни балха тIа белгалбаьнарантта с отличием дипломи ду.

Раздел VIII. ЛАКХЕРА ОБРАЗОВАНИ

СТАТЬЯ 37. ЛАККХЕРА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШ

Лаккъера образовани чакхйохк университеташка, институташка, академешка, оттаьчча порядкагIа дакъоерча дешара заведенегIа лоархIача кхьча дешара заведенешка.

Лаккъерча дешара заведенешка хьеха йиш я дийнахь, сарахьеи, заочнои.

Балха тIера а ца боалаш лаккъерча дешара заведенешка дешалга, массаза а сацина. хержача специальностах йолча профессегIа халкъа боахама тайп - тайпарча отрасленга болх бечаш специальность эца форма я.

Лаккъерча дешара заведенеша шоай болх бу СССР Министрий Совето чIоагIъярча СССР лаккъеьярча дешара заведенеех йолча Положене дарда тIеи белгалъяьча Положене ма яххара кIара лаккъечча дешара заведене оттаьчча дакъоер дешара заведени корайолча министерства е ведомстка чIоагIъяьчеи уставаша.

СТАТЬЯ 38. ЛАККЪЕРЧА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ КЕРТТЕРА ДЕКХАРАШ

Лаккъерча дешара заведенеи керттера декхараш да:

марксистско - ленински теории, наха юкъера политически кхетамех болх бара кIоаргIа теоретически знанеши практически навыкаш дола лаккъ квалификации йола специалисташ кIайнъар, студенташ лаккъа моральни гIуллахаш доакхаш, шийна тIалатта декхар кхетадеши Дахье дорае кIайча болашш ъьаьккхебар;

ХIинъярча производстве, lилма, техника, культура, дIадехьуна уж дегIаьхьара перспективаш лоархIам а беш специалисташ кIайнъера цIахдалаш тоадар;

специалисташ кIайнъар тоадарах lилма-технически прогресси тIо дергдола lилма-тохкама балхаш кхоачашдар;

Учебникаш дешара пособеши дъьар;

lилма - педагогически кадраш кIайтъяр;

лаккъечен юкъерча специальни дешара заведенеи преподавательски состава квалификаци лаккъяр, хIаьта нитта йоагIаш йолча халкъа боахама отрасленга болх бечу лаккъера образовани йолча специалистай.

СТАТЬЯ 39. ЛАККЪЕРЧА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕ ВАХАРА БОКЪО

Лаккъечча дешара заведене деша баха бокъо я юкъера а специальна юкъера образовани йолча СССР граждани.

Лаккъерча дешара заведенешка дIаэи СССР лаккъечен юкъерча специальни образование Министерства чIоагIъяьча правилаш ма яххара.

СТАТЬЯ 40. ЛАККЪЕРЧА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ СТУДЕНТИЙ ПРАКТИКА

Лаккъерча дешара заведенеи студентий практика дешара-кхетама процесса дакъа да. Лаккъерча дешара заведенеи студентий практика дIахьу СССР лаккъечен юкъерча специальнийь образование Министерства чIоагIъяьча правилаш йолча Положене ма яххара.

Халхаза яргIоаца практически навыкаш карарзаьяьр дулъа лаккъера дешара заведенеи йоахараша дIахьоажабаьча моттиге стажировка чакхйоах.

СТАТЬЯ 41. КВАЛИФИКАЦИ ЯЛАРИ ДИПЛОМ ДIАДАЛАРИ

Лаккъера дешара заведени яькхьаранта йиначуа специальностаца йоагIаш йола квалификаци ly, дIалом а оттаьлча образенгIа яькъ тIа йоаллаю знаки дIалу.

Лаккъера дешара заведенеи чакхйоехкхени, дешаш доккхий толамаш дахьарантта, хIаьта нитта lилмаии общественни балха тIа белгалбаьнарантта дIалу с отличием дипломи.

Раздел IX. ДЕШАРХОЙИ СТУДЕНТИЙИ БОКЪОНАШИ ДЕКХАРАШИ

СТАТЬЯ 42. ДЕШАРХОЙИ СТУДЕНТИЙИ БОКЪОНАШ

Дешархой студентийи бокъо: а) лаборатореех, кабинетех, аудитореех, читальн залех, библиотекехи кхьча дешарен дешара-гIоина учрежденехи, хIаьта нитта спортивни базеи, гIирехи дешара заведенеи кхьча оборудованеди мах боацаш пайда эца.

Дешархой студенташ законодательство оттаьлча порядкагIа lаламбу стипендеша, пособеша, общежитеша, интернаташа, льгота йолаш е мах боацаш транспортаца лела кхьмала тайпа материалаш гIоп бокъо йолаш ба.

Продукти питани тIа бокъо йолаш ба.

Преподаватели студентаи бокъо йолаш ба шоай общественни организацеша гIолла дешара процесс, идейно-кхетама болх тоабара деша дувцача дакъалаца, хIаьта нитта дешарех кхера, къаьхьегамеи дешареи деланш кхыдола дешархой студентийи дешарнеи вахарнеи дувзадеина дешаши дувцача.

СТАТЬЯ 43. ДЕШАРХОЙИ СТУДЕНТИЙИ ДЕКХАРАШ

Дешархой студентаи декхарайла да цахаддаьш юкъаргатеи знанеши практически навыкаш карарбае, дешара заиитенка яха, дешара плана тIеи программаш тIеи лаьрхIа бIта ерригача заданеи оттаьнеи дапанка кхоачашбе, шоай идейнии культурнии боарам лакхбе, общественно - пайдане къаьхьегаме, самообслуживанеча юкъе дакъа дапа, дешарахетама учреждене чурча распорядка праилап лелае.

Дешархой студентаи дисциплина йолаш организованни, социалистически общежите праилап лелеш, моллагIа а антибощественни гIуллахаш лоарадоапаш, коллективна общественни вахаре дакъа йоапаш хила беза.

Раздел X. ПЕДАГОГИЧЕСКИ КАДРАШ КИЙЧЪЕЛГЕИ ЦАР КВАЛИФИКАЦИ ЛАКЪЪЕЛГЕИ, ХАЛКЪА БОАХАМА СПЕЦИАЛИСТИЙ КВАЛИФИКАЦИ ЛАКЪЪЕЛГА

СТАТЬЯ 44. ДЕШАРА - КХЕТАМА УЧРЕЖДЕНЕЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ЦIЛМА-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ КАДРАЙ КВАЛИФИКАЦИ ЛАКХЪЯР

Дешара-кхетама учреждений педагогически lилма-педагогически кадрай квалификаци дакълоа лаккъера дешара заведенешка, квалификаци дIакъаьрча институташка, lилматохкама учреждешка, хьалха латтача предприятешка.

СТАТЬЯ 45. ЮКЪЕРЧА ЮКЪЕРАОБРАЗОВАТЕЛЬНИ ШКОЛАЙ, ПРОФЕССИОНАЛЬНО - ТЕХНИЧЕСКИ, ЮКЪЕРЧА СПЕЦИАЛЬНИ, КХЬЧА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕЙ КУЛГАЛДУ БОЛХЛОЙ КИЙЧБАРИ КВАЛИФИКАЦИ ЛАКХЪЯРИ

Юкъерча юкъераобразовательни школай, профессионально-технически, юкъерча специальни кхычеи дешара заведенеи кулгалду болхлой кийчбар дакъера образованни педагогически балха опыти йолча нахах.

Цу категоре болхлой кийчбари квалификаци лакхъяри квалификаци лакхъяра институташка, хIаьта нитта СССР Министрий Совето оттаьлча порядкагIа йоагIаш йолча дакъерча дешара заведенеи факультеташка е отделенешка.

СТАТЬЯ 46. ХАЛКЪА БОАХАМА КУЛГАЛДЕЧА БОЛХЛОЙИ СПЕЦИАЛИСТИЙИ КВАЛИФИКАЦИ ЛАКХЪЯР

Халкъа боахама кулгалдечча болхлойи специалистий квалификаци лаккъелга дIаэи лаккъера образовани лаккъера институташка, хIаьта нитта СССР Министрий Совето оттаьлча порядкагIа квалификаци лаккъера фа культеташкен курсешкен.

Раздел XI. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ БОЛХЛОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ БОКЪОНАШИ ЦАРНА ЙОЛА ЛЬГОТАШИ СОВЛЕНАШИ

СТАТЬЯ 47. ПРОФЕССИОНАЛЬНИ БОКЪОНАШИ ДЕКХАРАШИ

Ухх лардаш тIа оттаьдаьча де лерхIарвраи тIарен декхараш тIарен хьайоагIа халкъа образоване болхлой профессиональни бокъонаши декхараш оттаьлу йоагIаш йолча дешара-кхетама учрежденей подоженеш тIеи уставаш тIеи.

СТАТЬЯ 48. ЛЬГОТАШИ СОВЛЕНАШИ

Законодательства ма яххара халкъа образоване болхлоша пайда эц, начча хьалкхено мах телагга йIаьхьаьха отнусхаех, юртанша мах боацаш чубаха цIейоша доагIон хIинарах, пенсионни lалашон совленегIа, кхыча льготеи совленеи.

СТАТЬЯ 49. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ БОЛХЛОША ПРОФЕССИОНАЛЬНИ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА ХЬАЛЛАЯ lАЛАШДАР

Къаьхьегамхой депутатий моттигеча Советий исполнительни комитеташа, халкъа образоване органашеи учрежденеи, министерствашеи ведомствашеи lалашду халкъа образоване болхлоша толаме болх бари, цахаддаьш халкъа образенгIа лаккъяраи, хиланга дIаргдоаха хьалаш цIаьнаш, гIу-болхлой къаьхьегам лорабара дIакъаьрчеи совленеи дола законеш хьадда кхоачашдегIа, хIаьта нитта массаза йоакхо ю халкъа образование болхлой сий хьаллапара, ца болхлой къаьхьегамаи балха ханаи эгIара дикагIа пайда эцара, шоай дулъхьалара декхараш кхоачашдара уж тIера ца а боахийташ.

СТАТЬЯ 50. ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ БОЛХЛОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНО МЕГАШ ХИЛАР

Дешна ха йоацаеи школа врахьарчеи учреждениа, юкъерча юкъераобразовательни школашца, профессионально-технически, юкъерча специальни лаккъечен дешара заведенешка хьекархой, воспитателаи, преподавателаи, мастераи, ххыбола педагогически болхлой болаш балха тIа бохийт йоагIаш йола дола образовани, профессионально-технически квалификаци лаккъ ярах, хиланга дIаргдоаха хьалаш цIаьнаш, гIу-болхлой къаьхьегам лорабара дIакъаьрчеи совленеи дола законеш хьадда кхоачашдегIа, хIаьта нитта массаза йоакхо ю халкъа образование болхлой сий хьаллапара, ца болхлой къаьхьегамаи балха ханаи эгIара дикагIа пайда эцара, шоай дулъхьалара декхараш кхоачашдара уж тIера ца а боахийташ.

Преподавательски кадраш кIайнъяр, педагогически говзаяь творчески инициативи хьахадаш лаккъера стимулированя яра хан-хапнаха чакхйоах юкъераобразовательни школай хьекархой, профессионально - технически дешара заведенеи преподавателийн аттестацеи.

Лаккъерча дешара заведенеи профессорско - преподавательски состава вакантни должностаца замещени ю оттаьча порядкагIа лаьрхIача хенна, ну должностаи тIа барни тIехьагIа юха а хоржаш.

СТАТЬЯ 51. БЕЛГГАЛА ХIАМАШ КАРАГIДУЛЬЯРАХ ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ БОЛХЛОША ПООЩРЕНЕШ ЯР

Хьалкхуаш йоагIача тIехьенга дешар яьхьаи хьалкхеени специалисташ кIайнъени белггала хIамаш карагIдулъярах халкъа образование болхлой оттаьнга йоагIача хьалха боах: СССР орденаши медалаши совгIата ялара;

СССР Союзеи Союзни республикайн законодательства халкъа образование болхлоша оттаьч цIерагIа йола медалаш, медаланши отличие знакаши совгIата ялара;

СССР Союзеи Союзни республикайн сийдола тIераш ялара.

Раздел XII. БЕРАШ ХЬАЛКХЕДАРИ ДЕШИЙТАРЕИ ДАЙ-НОАНОЙ А ЦАР МЕТТА БАРИЙ А БОКЪОНАШИ ДЕКХАРАШИ

СТАТЬЯ 52. ДАЙ-НОАНОЙ Е ЦАР МЕТТА БАРИЙ БОКЪОНАШ

Дай-ноаной е цар метта барий бокъо я:

хьалкхеени дешар ю маьлех дерзаш берашш йоаш бахата моттиге дешна дала ха йоацача берай учрежденешкеи юкъераобразовательни школашеи дIадала, хIаьта нитта профессионально-технически е юкъера специальни дешара заведенешка;

шоай бераш дешашш хьалкхедеш йолча - учрежденешка берашш хьалкхедарен царна хьекарен дешаш дувцача, классашка боацаш. школашта аразара унахцIено тоавара болх бечу дакъа лаца;

школашкарчех кхыча дешара-кхетама учрежденешкеи дай-ноаной общественни комитеташа (советаша) харжа я хержа жила я.

СТАТЬЯ 53. ДАЙ-НОАНОЙИ ЦАР МЕТТА БАРИЙИ ДЕКХАРАШ

Дай-ноаной цар метта барийи декхараша да:

Бераш лаккъера коммунистически нравственности уйлаила, социалистически дешара заведенеша кхоп беш хьекархойлаш хьалкхедеш, царна къаьстгана наманаш ломае а общественно-пайдаца къаьхьега уж кIайнъе, берашш физически дегIаьхьарен унахцIено кIайнъяр йоакхо е;

школе дала ха тIехьагIа бераш школе дIадала, дешара заведенешка дешархой массаза а уххлга лаламбе, бехказа вала бIаьнаш а лоацаш дар залитеш тIехьжьолийтара ца а хулийташ;

бераша шоай хьанаша юкъера образованни профессионални кIайнъ эцара хиланга дергдоаца хьалаш хьалхолла; дешаре хьалхолар айхха тарлуш йIаьа деша дешара-кхетама учреждененка общественни хьалхедарша, хIаьта нитта пионерски, комсомольски, профсоюзни, кхыча общественни организацей кхетама бахкаца.

Раздел XIII. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ ДЕШАРА-КХЕТАМА УЧРЕЖДЕНИ ДЕШАРА-МАТЕРИАЛЬНИ БАЗА

СТАТЬЯ 54. ДЕШАРА-КХЕТАМА УЧРЕЖДЕНЕШ ХЬАЕЛЛАРА ХЬАЛАШ

Халкъа образование дешара-кхетама учреждении ньелла йиш яа йоагIаш йола здалеш, дешара оборудовании педагогически кадраши па хилча.

СТАТЬЯ 55. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ УЧРЕЖДЕНИ ДЕШАРА - МАТЕРИАЛЬНИ БАЗА ЧIОАГIЪЯР

Халкъа образование дешара-материальни база чIоагIъеча дIахьо дегIаьхьаллелгаш чакхдоаш, государственни средствай, хIаьта нитта халкхбоахама пlаяа тIа лаьрхIача капиталовложений чотах. Цунна лаьрхIа нитта хьекедоалаш йиш я, уж раша хилча, предприятей, кооперативно-колхозни, кхыча организацей средствах.

Дешара-кхетама учрежденей дIаэи хьалъе еза оттаьнга порядкагIа чIоагIъяьча проекташ.

СТАТЬЯ 56. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕ УЧРЕЖДЕНЕЙ ДЕШАРА ЗДАНЕЕХ ПАЙДА ЭЦАР

Халкъа образование учрежденей дешара заведенеех пайда эца йиш яа шоаш йоагIача мара.

Раздел XIV. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ТОЛХАДАРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

СТАТЬЯ 57. ХАЛКЪА ОБРАЗОВАНЕХ ДОЛА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ТОЛХАДАРАХ БОЛА БЕХКТОКХАМ

Массане а юкъара бархIцера образовани хиланга яр ца хIара, школа кIанаагIа хьалкъоастара законодательстве, е халкъа образованех йолча законодательстви пайда толхадаь гIуллахера наха граждананаш бехктокхаме оза беза ССР Союзен союзни республикайн законодательства оттадаьча бесса.

Раздел XV. КХЬЧА МЕХКАШКАРЧА ГРАЖДАНИЙ А ГРАЖДАНСТВО йОАЦАШ БАРИЙ А ССР-е ОБРАЗОВАНИ ЭЦАРА БОКЪО

СТАТЬЯ 58. КХЬЧА МЕХКАШКАРЧА ГРАЖДАНИЙИ ГРАЖДАНСТВО йОАЦАЧАРИ ССР-е ОБРАЗОВАНИ ЭЦАРА БОКЪО

СССР территоре тIа бохха кхыча мехкашкара граждананаш граждански йоацаран СССР-е образовани эца бокъо йолаш ба советски граждананта пийсса.

СССР-о союзни республика дакъалоацача дунен хьакъашта юкъерча договора тIа е дунен халкъашта юкъерча соглашене тIа ССР Союзе е йоагIаш йолча союзни республика халкъа образованех йолча законодательстве тIа оттаьнга праилап хьа тайпа праилап оттаьч яле, лелаю дунен халкъашта юкъерча договора е дунен халкъашта юкъерча соглашене праилап.

СИХАГIА БОВЛА ГIЕРТ

Сийбенна бIьстан бIьхап шер ба Гудермеса района «Ванкал» колхоза механизаторан. Дина аьхьаца, удобреешт тайсача льяьтта бIьстги юи юртбахьама культураш дIайийна бовла боахк ух. ХIанзлехьа дIайийнай 250 гектар свекла, 230 гектар генараш, 20 гектар хох, 150 гектар дуккхача шерашка тIаюьла бIьдан.

Кхыча 200 гектара тIа мощача доактара лаьрхIа хьажжаш генараш дIадувзяра.

Ухх шера ялата лаьрхIа 320 гектара тIа хьажжаш юьргIа. ХIара гектара тIа 50 тонн органически 4 центнер минеральни удобренеш а тайса хьаьнда льяьтта.

Кхаюю бIьстан бIьхап дена хьинаре къаьхьегаш ба механизатораш А. Вайнуradов, Ш. Шдхаев, кхыбарш. Сменни норма 150 процент кхоачашъю царех саго.

Х. АРШМАТОВ.

Ухх денонка КПСС Грозненски горкома пленум хилар. Цига дийнар «КПСС Нохч - Пlалгlай обкома Х пленума решенешка хьежжа наха идейно - политически, интернационально, атеистически кхетам луча дикагIа йIаштIехьакхаре, кадрашца бу болх тоабара, боахами культурен дегIаькхувлача культурашца чIоагIъярах Грозненски городской партийни организацена хьалдаьлча лаггя декарадеш. Цу хьакъеъяьь доклад йиэ КПСС Грозненски горкома хьалдаьча секретара И. Я. Правенька.

Партийни съездийи КПСС ЦК Пленумийи решенеи дарде а душ дацаш, — вьлар нов. Правенька, — шатта горкомен райкомашен дийнатоай бIаргIелла болхлой организацеи, шоай бIаргIелла болхлой комсомольски декхараш кхоачашдеча, коммунистически уйлаи йолаш наа хьалкхебеча юкъераюртбахьалкхи центра-ерригача городех пайда эцаш. Кхыбарта теркам гIабахIита беза город Грозненера йоккхача болхлой классах, lилмаи - техническини теоретически изтеличеиеех, лакха хьалкIаьнаш йолча опытни кадраех, дегIаьнача культура учреждений сетах бIаза пайда а эцаш наха юкъе беш бола болх тоабара.

Докладчика а, цул тIехьагIа къамьлаш дача коммунисташа а белгалдаьккхар города цхьаьнатара партийни комитеташи юкъьянаш партийни организацешни бахача наха юкъе политически болх бара гIуллах тесса леладелга, шолшкара национализм гIоп-ча, партийни паччьхьалкхеи дисциплина тезлаеча наха юкъе дешаш боагIтабеча, производстве коммунисти авангардни лоархIам боагIаеча тайпара лакх па белга.

Идейно - политически болх дам хилар вай вакацца тарлургдорапача гIуллакхаштен уйлаитеи лучаьл берзабаь, из формальпо лелабеш моттигаи ийбелу, кхоачамбоапарадача дика кхоссан лоаттабелга Талаштьлаьи хIинъ а. Къаьстта духха кхоачамбоапарадача да кхувзи йоагIача тIехьенна интернационални атеистически кхетам луча городта юкъерчеи лаккъечен дешара заведенешка, школашка, профессионально - технически училишашка.

Кхоачамзаюнта коммунистически кхетам балара беча балха юкъе кIезига дакъа лоаш вайнахах болча кулгалхоша. Цар хийра хIама дан шоай меттала йоахчен тIехьагIа пlалгlаштех хьалкхаша дына духьалара дежиеш ешара. Цу тайпара долларо гойт шоашкара И. Я. Хантыгова, А. Д. Исламова, М. А. Мамаева, М. Х. Белзикова, кхычар.

Дынах тешоанна лоттга балха белга lаш lалашдьлаш. Дина тоабашеи йIаьхьа замах хоедиеспашеи йоагIаеча бераш, из мел эпар де деза дIаэ-хьча замах тIехьадисрашца, дына тоабашца лира кхоссан боаннабара. Цу дарадеша коммунистий бежетокхам ай а беш шерра цу гIуллака юкъюза оза интеллигенцеи, профсоюзни, комсомольски организацеи, идеологически учреждении, информаце массови средстваш.

Карашна бу болх тоабелга дIалийхар пленум. Балха дика ва йоалаш бола кхоинабараш лаккъе беза. гарлалоп тIа да наха балха уоттабелга дIадакха леза. Кулгалдой шоай предприятей балха гIуллакхашцара бехктокхам айбелга, цар шоай коллективе а нах бахача а беча политико-кхетама балха шерра дакъа лоацаеча хьадеха деза. Из дара чIоагIа ньтув хулийташ гIуллакх да партийни документаш хуэцилара.

Пленуме кхамаьл дьлхар дукхаха белгалдоахар идейно - политически балха дувла гIалаташ болхама хьокхамашта чIоагIа lалашъю йоаллаю ха луш йисаЙ города промышленность. Цудухьа дакха дагIдоаца декхар санна лаьрхIар цига а наха кхетам балара болх тоа а беш тIаийца декхараш кхоачашдар духьа шерра яьх йоаржелга, кхъьегама оасарле дакхъеча, арахеца продукци дакхаза кулийташ.

Белгалдаь кхоачамбоапарадача дIадахара КПСС горкома биронза хоздомболлаш дала мероприятеи чакхйоахкила тIадилдар пленумо.

Пленуме кхамьлаш дар: КПСС Заводской райкома хьалхарча секретара Н. Ф. Осипенкое, «Грозьнефтеинжеметрой» треста СМУ-1 слесарь - монтажника Х. Х. Асламбекова, Грозный 1 станце партбюро секретара С. Х. Бокова, Ужтабърски райисполкома председателя Т. Х. Р. Алиева, КПСС Грозненски горкома секретара П. Н. Пономарева, Нохч - Пlалгlай госприемочнерстета парткома секретара М. Х. Точиева, хьчнар.

Пленуме кхамьлаш дар КПСС Нохч - Пlалгlай обкома хьалхарча секретара С. С. Апраткина. Пленума бIаьнаш дакъа лаьцар КПСС ЦК сектора заведующе В. В. Марчева, КПСС ЦК инструктора А. М. Васильева, КПСС обкома организационно - партийни бIаьна отдела заведующе В. В. Варлашкина.

«СЕРДАЛО»
3-ча оп1. 10 апрель. 1973 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

«ТХО ЧIОАГIА РАЬЗА ДА СОВЕТСКИ ТЕХНИКАНА»

— Металлургически завод хьалъе а лаврхIа, «Рауторуукин» яхь фирма тайп-тайнарш техникин кхайкар цхьана гIулакхаш лелаялера хьакъехь дехар дешI, — яхаш дийзар фирма директора Хелге Хаавистос Хельсинкерна АПН специкорра Д. Гаймжокова ше кхамъал дешI.

— Предложенеш кхалъар тхога ФРГ-ера, Дийлера, США-ра, Советски Союзера, Технический экономически гIулакхех уж вIашI нийс а яь. Советски Союз хержар оаха, хIьаьта ю харжарах гIалат а доьлаиназар. 1961 шера Москве кулгаш хийр город Рааре металлургически завод кхалъара яьха соглашенеша, хIьаьта кхо шу даьнича гIоллаа оаха болх бе йолаяхIитар Советски Союзо яйта домешш пийлиг.

Тха фирма советски металлургически оборудованера болх байташ доаьнча опыта хIаъш яттуш гарга да яьнна. Белгалдаккха бевзаш бе ся. Советски Союзан леладелча гIулакхашта тхоаш чIоагIга рауза хилар, советски техникана тхоаш чIоагIа рауза хилар. Еррига механизмашн агрегаташ тхона хийтача тайпара хинна ца IешI, тIех а яьнна. Хьаспаргьа вай, масала, домешн пийлиг. Цу чу соглашене тIа дийцачуд дуккагIа дьыккад тех.

1960 шера йолаа тхо фирма советски металлургически оборудовани духхагIа йIе яьнна. Рауза хинна белгалдаккха йIн а тхога, вай перспективаш эгIара ьыттув болашгIа хилар: Советски Союзан хьокхучIаш - оардал валла а ца везаш. Уйла йича дIаийхача эзаш хьога доьзна дан вай гIулакх. Шерчаша даьр говраша диял, яьхьд вай дьыша. — Аркъхьа а ваха велавелар Тимарсолта. Шолхха, гIоргIа гIолла йолаа ворда мо из велавалараех къаьхка, лергаш а дуршалаь говр дIаметтахьа иккхар.

— ВоллархIи да дика кина-м, хьаьхьа1 хьолаш а мо хинна эгIара хьалха из яьнна1 Шерчаша даьр говраша диял! Уйла ел цу дешай, Зоврбик.

Зоврбика уйла еш, карта чуболла вагIаш цхьа юкъ яьккхар. Иштта ше вагIIаяра хьаттар:

— Са йой цхьаьккхане уйла, Тимарсолта?

— Сан?

— Шоашта даа хIамма дIа ца лой шерчаша болх бербозаилга хой хьона?

Цу зешаша уйлагга вигар. Тиаш. Цу Хьаммдана а иштта тосевзаш везаш ваццар со, Кладбищ тха хинна къаьнах ях аз-м. «Мегьа. Ца яхаш дац ала дозаш хинналар аз цунга. Гаьн тIа а ваьнIа лоьхеьа дик детташ ваьллан Цагеи. Иллморг къ-ьа.

— Эрсий кица да, — вьлар Зоврбика. — ЛозоргIоата хийнадаларе хьалхарIа Io а ваьнна, кIаа хIама а тесса тIаккха ирхосетлургаер сох яхаш. Де дезар хьалхе ховш хилча-м.

Уйла еш ше чубахийта карта хьалтессар Тимарсолтас.

— АьлI Хьога кIаъ банкка вашшехьар яхь. Хьаьга вайта мичлие начальник малав хой хьона?

Вьлар эвр Зоврбика.

— ЧъхьIий Жабрила ва. Чхьаг1ен са дан шучий бе.

— Кхоачарен?

— Кхоачара-м бац, хIаьта а гаргало лоорхIаш бар тха дахь. Хьаьга кхоьнгана кхы а чIоагIье кхалъар.

Ара сатийна яр, хьаьозар шоайла-хьабраш дувцача оолахзарий оазаш, таьина сингалера Iочухозар шерра тхъамаш а доьржача-ьа иттэн метте сецца латташ сингна, тайжжа нах лечь йолаер вIоле эчеъка цIогIа. Цхьа загалоьгIа Тимарсолтана иштта сигала гIолла шерашн бола аьрзи ше топ теха чуйIта. ЙолорIхьаьта кокье гIолла вуха хьалехар из Тимарсолтас. Пхтта денал доацаш вгIаоа из цунгаъа цхьа во. Вера сIаргаш а къерзалеп. Дайнадалар Тимарсолтана, хийтта а гIацар оалхазара иштта бирса а, ун зара а бIагаш хурга ьыша. Мотгар: «Хlана тевар 1а сона: лоьтта тъъацарий ъона, сигале сонз бита магнаярий Iа,а — цо яхаш сана.

Хlанз сигала гIолла лелаш йола аьрзи а шийгаьна иштта Iочухьежжаш сайна хийтар Тимарсолтана. ПIабуьжбир цо ше цунгаъа хьалллийха бIаьр. Гучара дIаьвларз аьрзи, хIаьта цун гIийла, цунна цхьана бирса «Пекъ яхь а цхьан юкъна Iочухозаш дар сигалера. Кастта из а дIадьлар. Оалхазарий хIабраш хIалха мо хозаш дар дехьара а сехьара а — гобакхха. Хозар иштта говрз бергий тхтан а: «Дап, «дап», дап». Масал ъана а уж гарга IогIа сайна хет Тимарсолтана. Вlалла хьакъхьа а ца доалаш, цхьанхьара гIадоагIаш сайна. Лазуагl цо дарга. ДуучIа безам бебе я ца воллаш лаьцарI. Ше бIагарца водилга цхьан юкъ дииделарз цунна, тхьайсар из.

Зоврбика пхгача дIа а хьежжа балламан эзар: «Банна а сагето а йIй-хьоГ уккунга-м, цхьаккха загоголаллаш хIама доаца саг сайна тхьайсарий». Сома ца воьдехаш, сатем белар цунна Зоврбика. Аллийта, ваъа тIеъьаьIа аргьа цунга Зоврбика: «Хьо-м сенна гаготта наар, хьона-м дIаозIора вальнача метте дийнъаьа в наб кхетар. Со цкъаза бIе а сомаваьде уллъ.

Дикка ниъь бир цар иштта. Цlаьхха уэамаш де вальар Тимарсолта, тIаккха IогIа хьаьккар.

— Iогlа1! Тох хьона цо! Ма! Ма тоха! — Хьалъурхазйра из. Цецдьина а унзардьина а хьежар цун бIаграш. Тlаккха ше дьарзша водилга а шийнен шийна уъуъ ваттача Зоврбикен тIалатташ цхьаккха кегарм боалаш а хайча сатийра цун, меттадьахкар бIаграш а.

— Фу цIогIа дар Iа хьийкхар? — хьаттар Зоврбика.

— Хьаьнд латташ сайна хетар вай шинтена топаш тIа а хьежжеш. Ши топ. Шинне а бе.

— Мичара, канш воалла, Хьамиз! — зьина куьг тессар Зоврбика.

Инет пе хуланн балламаш эзар Тимарсолтас. Говра бергий таташ, тхьовра сайна Хlанз а хозаш дар. Сигалара Iочухозар эьрзе нагтаъьа хьокха, цIогIа а. Хьамиз Хlанз а шоашта шинтена шн топ тIахьежеш латташ сайна хетар Тимарсолтана.

Хьаммдана а иштта тосевзаш везаш ваццар со, Кладбищ тха хинна къаьнах ях аз-м. «Мегьа. Ца яхаш дац ала дозаш хинналар аз цунга. Гаьн тIа а ваьнIа лоьхеьа дик детташ ваьллан Цагеи. Иллморг къ-ьа.

— Эрсий кица да, — вьлар Зоврбика. — ЛозоргIоата хийнадаларе хьалхарIа Io а ваьнна, кIаа хIама а тесса тIаккха иурхосетлургаер сох яхаш. Де дезар хьалхе ховш хилча-м.

Уйла еш ше чубахийта карта хьалтессар Тимарсолтас.

— АьлI Хьога кIаъ банкка вашшехьар яхь. Хьаьга вайта мичлие начальник малав хой хьона?

Вьлар эвр Зоврбика.

— ЧъхьIий Жабрила ва. Чхьаг1ен са дан шучий бе.

— Кхоачарен?

— Кхоачара-м бац, хIаьта а гаргало лоорхIаш бар тха дахь. Хьаьга кхоьнгана кхы а чIоагIье кхалъар.

МАЬРШАЧА КЪАХЬЕГАМА ГIУЛАКХАШ

Турпалха Республика болхлошеи ахархошен керда къаьхьегама толамаш доахаш хIарах хIара деина хоамаш ух Демократически Вьетнама тайп - тайнарча провинцешкарен уездашкарен, Цхьан хьа-на йоагаеи бомбаш чуйийтача Нгеан яхача провинце кгашка 8 эзар совIиа гектара тIа дIаизле а. дIаеIай эрахис. Зиентхуи Куэнлуэун дахарой уездина планаIа лаьрхIа хинначуз эзар гектара тIа духхагIа а (дIадахача шеraша пийсйича) 16 ди хьалхагIа а дIайийнай хIамаш. Льыттаех тар ма ду дикагIа пайда эпар дуъьа хIара бригаде хIана ехкаяшар аьнна вIашагIьекхаяр бомбаша даьха кIоагаш - хьалдукъа къадстта бригадаш.

Зиентхинь. Зненки, Зненпфук яхача юртбоолхана кооперативна массазарчул цхьа бутти ах бутти хьалхагIа бIаьстан юхье хIаман дIае болабелаш ахархоб, из кана зембоакхкаш бола кIеззига нах мара бисабан.

Вестманнайбр яха ерриг город боkъонца дIакъайлаяьккхай оаьхьарен пемзан сомма тIоа тIа а бижа.

СУРТА ТIА: иштта гуш я тахан Вестманнайбр яха город.

Прессенсбнаьл-ТАСС сурт.

Хьоалагlа бутт ба Вестманнайбр гIайрский группана юкъеIоагIача Хеймай яхача исландски гIайрен тIара вулкан сувсан Аатта. Чура хьалхарахуача лаьца хьоккхеннача лавашен оаьхьарен кьайлаIоаккхаш латт, баха нах чура дIа а баха йитта, цигара цаI мара йоаца город. ГIайрен тIа, вулкана хIоттаяр.

Хановай.

СПОРТА ХОАМАШ

ШАХМАТНИ ЧЕМПИОНАТЕРА

Ужд деношка вай республике чакхъьнъар маIача пацха шахматни чемпионата шолларIа тур. ЧIоагIа сингьердаме, ира довзарца чакхъьккхар шоай парти спорта мастерала кандидата Х. Ведзнжевен Н. Мелькумянцен. Шийна аьттона лаьрхIа пешка дIа а ауш партнера пацчаха флангана атака йир Ведзнжева. Цхьабакъда, Мелькумяница духьлуотъехьна контратакана де хIама доацаш висар Ведзнжева. Цудухьа хотвалар Мелькумянц.

Хьалхарча туре мо хотвалар Х.-М. Ошаев я. Цунца парти лоаьзвеш хинна спартакоевч А. Пашаев вар.

Мастерала кандидата В. Мостовойс шийца лоаьзвш хинача МагIалбика чемпионат Х. Полонкоевал дикагIа лоаьзйир дебют. Чемпион рокировкан а вьыкка хотало яьккхар Мостовойс. Г. Горденко эшаяр В. Брюзгина. Юхеййса партеп лоаьзвь яланзар.

Турнире хьалха ба Х.-М. Ошаеви Н. Мелькумяниди. Цар шиина очко я.

В. ЛАНСКОЙ.

КРОСС

Шоаттаидйнаъь вай республике ейгаатлетически кросса РСФСР чемпионат хилар. Цу яхьашка дакъа лоаьшш яр Российски Федерацие областашкарен краишкарен сборна командаш.

Черноречески Iама кохке, Iуйран 10 сахьат даьлча старт хилар.

Командни зачетах хьалхара ноттиг яьккхар Москверча команда, шолларIа нотгше — сиргалорчаниша, кхоалаIа — Чувашски АССР команда.

Цу яхьашка дакъа лоацаш хинлар вай республика команда а. Из 24 нотгше я.

22 апреле Вильнюсе «Правда» газета пхра къовсача чемпионате дакъа лоацаш хургьа хьалхарча «тридцатка» юкъе яха команда. Цига призовой нотгиг лаца лерк1 вай республика команда а.

Д. САВАРБЕКОВ.

ПРИМОРСКИ КРАЯ. Пятилетка доаръламегIабола, болх бе йоллаялийта еза гIишло, — Баикийски кIора разрезе — хьалъеча болх бе йолаенний Приморье йоккхаглIйола гIабоаца иттжубони экскаватор. В. И. Ленина цIеграгIча Новокраматорски машинаIъеча заводе хьаьжа цу вампало лаьттанца болх бечь итт эзар саго дер дергда.

Экскаватора экипаж ужк пара кхо миллион кубометр лаьтта хьалдаккха дезаш я хIаъа трашеи йоаххачара.

СУРТА ТIА: аннета дIаязьеше а болабеннаб кхъьегама ник.

И. МУРАВИНА сурт. ТАСС фотохроника.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

1966 ШЕРАРА 3 ПРОЦЕНТНИ ЧУРА КХАЖ БОАГIА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЗАЕМ

1973 шера 30 марта гор. Еревне лоьзаьяьа 54-та тиража

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаб серейи облигацейи ер номераш йолча заема ерригача шовзткъе цаI разряда.

Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж бораша сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж бораша сомашца	Серей №№	Облигацей №№	Бенача кхаж бораша сомашца
100016	16*	500	132254	21*	500	167655	29*	500
101896	07*	500	132471	23*	500	168315	50*	1000
102964	41*	500	132871	36*	500	168658	23*	500
102999	49*	500	134372	07*	500	168846	1—50	40
103731	35*	1000	134402	1—50	40	170143	41*	500
104499	22*	500	134560	1—50	100	170393	1—50	100
104716	42*	500	134845	1—50	40	170495	41*	500
105314	14*	1000	135737	31*	500	171026	35*	500
105337	1—50	100	135768	32*	500	171776	04*	500
105757	1—50	100	136223	08*	500	172228	32*	500
106203	10*	500	137026	06*	5000	172387	47*	1000
106368	1—50	40	137073	20*	2500	172617	22*	500
106436	1—50	40	137857	02*	500	172967	21*	500
106458	05*	500	139566	1—50	40	173731	17*	500
106459	1—50	40	139805	1—50	40	174324	45*	500
106928	23*	500	139989	42*	1000	175376	12*	500
107312	1—50	40	140779	26*	500	176430	44*	500
107602	01*	500	140937	28*	500	177218	44*	500
107749	47*	1000	141159	39*	1000	177589	20*	500
107923	30*	500	141488	1—50	100	179121	31*	500
108054	03*	1000	141758	1—50	40	180149	1—50	40
109940	13*	500	141819	1—50	100	181178	13*	500
111188	35*	500	143532	48*	500	182497	14*	1000
111221	02*	500	144129	1—50	40	182829	09*	500
111925	32*	500	146842	42*	500	182944	1—50	100
111981	1—50	40	148404	41*	500	183079	16*	500
113243	33*	500	148918	1—50	40	183237	1—50	40
113326	06*	500	149241	10*	500	183539	24*	500
113650	37*	2500	149323	1—50	40	183868	27*	1000
113862	13*	500	150348	49*	500	184296	07*	500
114098	20*	500	150424	1—50	40	184485	07*	500
114656	50*	500	150701	16*	500	184764	31*	1000
114730	1—50	40	151002	1—50*	40	185260	20*	500
115616	45*	500	151189	04*	500	185284	44*	500
116007	47*	2500	151200	1—50	40	185811	50*	500
116943	25*	500	151302	48*	500	186472	32*	1000
118233	45*	500	151466	16*	500	188074	40*	500
118275	10*	2500	151857	06*	500	188882	32*	1000
118843	1—50	40	152199	34*	500	189743	36*	500
118895	1—50	40	152302	43*	500	189980	1—50	40
118910	49*	500	153035	18*	500	190041	09*	500
119094	17*	500	153391	16*	500	190158	1—50	100
119368	1—50	40	154503	05*	500	190899	47*	500
119551	1—50	100	154955	1—50	40	191201	1—50	100
121146	31*	500	154973	41*	500	191414	25*	500
121280	05*	1000	154990	1—50	40	191474	1—50	40
121517	37*	500	155014	1—50	40	193005	18*	500
122130	42*	500	155096	1—50	100	193479	10*	500
123591	49*	500	156653	30*	500	193983	12*	500
126302	48*	500	156675	01*	500	194137	26*	500
126580	28*	500	157038	32*	500	194235	46*	1000
127255	13*	5000	159459	07*	500	195342	35*	500
127427	1—50	100	160811	47*	1000	195355	1—50	100
127504	1—50	40	160830	42*	2500	195636	1—50	40
128293	1—50	100	161202	03*	500	196245	07*	500
128759	1—50	100	162985	01*	500	196407	1—50	40
129030	42*	500	164206	1—50	40	196482	1—50	40
129077	1—50	40	165120	11*	1000	196631	1—50	40
129207	26*	500	165956	45*	1000	197057	37*	1000
129379	1—50	40	166269	18*	500			
129414	10*	500	166682	28*	500	197122	1—50	40
129572	26*	500	167162	19*	500	198120	28*	500
130473	04*	500	167171	12*	500	199841	43*	500

*) Цу сериги йолча облигаце вокх 49 номера 40 сома кхаж бенаб.

Таблица тIа белгалдаьд 20 сома облигацеи кхажамаш.

Итт сома облигацей бена кхаж ах боарамагIа хьалу.

Бенача кхажаца да облигацей шовг мах я.

Нохч-ГIалгIай АССР госпгудсберкасцай управленин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 апрель.

I ПРОГРАММА

15.50 — Передачай программе. 15.55 — Бобола телевиденн. Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Чехословакин Шпеци. 18.30 — Дуьнен хьалхарата новостеш. Хьаьжжа. (цветной метталл). 18.45 — Шуна хотгаргахьа жоп ду оаьхь. Распортребсоюза правленне председателя кхаьжжа. Дерзко. 19.00 — «Хlа». Информацинни программа. 19.20 — Бобола телевиденн. Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Советски Союз — Финландин. 21.45 — Музыкальни афиша. 22.35 — Бобола телевиденн. Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Чехословак — Швеци. 3-гIа период. Пистевальна — кердалараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.15 — Юртарен хазар (цветной метталл). 19.45 — Шоашта, бераш. 19.55 — «Нохч - ГIалгIайчу гIолла». Информацинни программа (эрсий, гIалгIай меттаза). 20.15 — «Эрца сан яха фильм - спектакль. 2—3 серей.

11 апрель.

I ПРОГРАММА

13.40 — Передачай программе. 15.45 — «Эрсий мотт». 16.30 — Бобола телевиденн. Берашта. «Выставка Буратино». 17.00 — Хоздвижени долча, кхоачIа шу. «Кожаный мешок». 2-гIа передача. 17.30 — Бобола телевиденн. Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Германе Федеративни Республика — Чехословакин. 3-гIа период. 18.15 — Телевидене Волгограднера. Передача. 18.30 — Островский вай 150 шу дихара меттан. Торжественни заседани а кончарт а. СССР-а. Документальни трансляци. 21.15 — «Хlа». Информацинни программа. 21.45 — Бобола телевидене. «Молдавски сюита». Ешту балча лоацаш долча фильм-концерт. 22.00 — Бобола телевиденн. Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Польши — Советски Союз. 2—3-гIа периодаш. Пистевальча — кердалараш; передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Спортивни хроника. 18.10 — «Нохч - ГIалгIайчу гIолла». Информацинни программа (эрсий, нохчий меттаза). 18.30 — Хоккеен йола дуьнен чемпионат. Польши — Советски Союз. 2—3-гIа периодаш. Пистевальча — кердалараш; передачай программа.

РАДИО

10 апрель

6.30 — «Юртарен гуйре» (эрсий меттаза). 6.45 — Аларш. 6.55 — Хаттар. 7.20 — «Комсомольская правда» газетан обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Концерт (гIалгIай меттаза). 10.00 — РадиотIаьхьа тухьара дешнаш кранн дегIаьнн коммунистий общественно - политически хьинар доладеллин» яха беседа (эрсий меттаза). 10.15 — «Индустре боаха гIа» (нохчий меттаза). 16.30 — «Комсомолец — фермер» (нохчий меттаза). 16.45 — Нохч-ГIалгIай вокхаш, ашарш, кхоккар ашарш (нохчий меттаза). 18.00 — Шуна хотгаргахьа жоп ду оаху (эрсей меттаза). 18.10 — Керда хоккеен (эрсий, нохчий, гIалгIай меттаза). 18.40 — «Кхоккаш» (гIалгIай меттаза).

11 апрель

7.20 — «Грозненский рабочий», газета обзор. 7.28 — «Лезгинка весны, газета обзор. 8.35 — Нохч-ГIалгIай историческаш а, литературни обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Концерт (гIалгIай меттаза). 10.00 — РадиотIаьхьа тухьара дешнаш кранн дегIаьнн коммунистий общественно - политически хьинар доладеллин» яха беседа (эрсий меттаза). 10.15 — «Юртарен хазар» (нохчий меттаза). 16.30 — «Бевзаш хазаре ца йолаенний» (эрсий меттаза). 16.45 — Нохч-ГIалгIай вокхаш, ашарш, кхоккар ашарш (нохчий меттаза). 18.00 — Керда лоацаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттаза). 18.30 — Островский вай 150 шу дихара меттан торжественни заседани а концерт а. СССР-а Докеткна театрера трансляци.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозненн хувцалуур морхаш а йолаш, йочIа а йоаIаш, малхбалехьара секуидге 5—9 метр чIоагIа мух а хьекхаш ца хилен фегара температура республике гIолла 13—17, Грозне 14—16 градус йIовхал. йолаш хилен тарлу. 11 апрелера 14 апреле ехкачаца хувцалуур морхаш а йолаш, 12—14 апреле ехкан эттача хина доаш а доаллаш, хьала достам боацан бе-бена оагIорахьара секуидге 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ца хила а фегара температура бийсашка 3—8 градус, деношка 11 апреле 14—19 градус, вокх юхедисача деношка 17—22 градус йIовхал йолаш хилла а тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-гIа этаж) Телефо наш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкгоххама секретара — 3-34-38; партийни пахарен культуран отделий—3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела—3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30, отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет продувн цинпеи. срем, шоаттен дешнна.

С-05096. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революше проспект 7/84. Типография изз-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 3507.